

Sygn. akt: I C 402/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

| | |
|-----------------|---------------------------------|
| Przewodniczący: | SSO Juliusz Ciejek |
| Protokolant: | st. sekr. sądowy Katarzyna Foks |

po rozpoznaniu w dniu 1 października 2013 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **S.A. we W.**

przeciwko R. C. (1) i M. C.

o zapłatę

oddala powództwo.

Sygn. akt I C 402/13

UZASADNIENIE

Powódka (...) S.A. we W. pozwem z dnia 16 kwietnia 2013r. wniosła o zasądzenie solidarnie od pozwanych M. i R. C. (1) kwoty 182.702,41 złotych z ustawowymi odsetkami:

- a) od kwoty 5.582,85 złotych od dnia 17 kwietnia 2012r. do dnia zapłaty,
- b) od kwoty 5.582,85 złotych od dnia 16 maja 2012r. do dnia zapłaty,
- c) od kwoty 5.593,15 złotych od dnia 16 czerwca 2012r. do dnia zapłaty,
- d) od kwoty 5.593,81 złotych od dnia 17 lipca 2012r. do dnia zapłaty,
- e) od kwoty 156.626,83 złotych od dnia 2 sierpnia 2012r. do dnia zapłaty,
- f) od kwoty 3.722,92 złotych od dnia 16 kwietnia 2013r. do dnia zapłaty,

wraz z kosztami procesu według norm przepisanych, z zastrzeżeniem pozwanym prawa powoływania się w zakresie wyżej wymienionych kwot na ograniczenie odpowiedzialności wynikające z ustanowionej przez nich hipoteki łącznej kaucyjnej na kwotę 240.000 złotych na nieruchomościach, dla których Sąd Rejonowy w (...) prowadzi księgi wieczyste o nr (...).

Uzasadniając swoje żądanie, wskazała, że pozwani ustanowili na w/w nieruchomościach hipotekę kaucyjną łączną do kwoty 240.000 na zabezpieczenie wierzytelności mogących powstać z umowy pożyczki z dnia 22 października 2009r. nr (...), zawartej między powódką i (...) Spółką jawną M. i R. C. (2). Spółka nie wywiązała się z obowiązku zwrotu pożyczki w ustalonym umową nr (...) harmonogramie i w związku z tym pismem z dnia 17 lipca 2012r. powódka poinformowała spółkę o rozwiązaniu umowy pożyczki i postawieniu pozostałej części pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności. Powódka dochodzi od pozwanych jako dłużników rzeczowych zapłaty sumy wymagalnych i niespłaconych rat pożyczki, skapitalizowanych odsetek z tytułu nieterminowych płatności rat w okresie trwania umowy, wraz z odsetkami za opóźnienie w ich płatności, która to łączna kwota została potwierdzona nakazem Sądu Okręgowego we (...) z dnia 30 sierpnia 2012r. w sprawie X GNC 684/12 (k. 3-6).

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanym w dniu 25 kwietnia 2013r. w sprawie I Nc 60/13 Sąd Okręgowy w (...) uwzględnił żądanie pozwu.

W ustawowym terminie pozwani M. C. i R. C. (1) wnieśli sprzeciw, w którym domagali się oddalenia powództwa i zasądzenia od powódki na ich rzecz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu sprzeciwu podnieśli, że żądana kwota nie odpowiada wysokości zobowiązań, a strona pozwana nie otrzymała harmonogramu spłat. Z wycień pozwanych wynika, że na podstawie ostatniego skutecznie doręczonego harmonogramu wysokość należności głównej wynosi 178.960,16 złotych. Ponadto wskazali, że powódka, stawiając pożyczkę w stan natychmiastowej wykonalności, oświadczyła, że przejmuje na własność przedmiot zastawu rejestrowego ustanowionego na zabezpieczenie umowy pożyczki, a wierzytelności z tytułu umowy, jakie zgłosiła w postępowaniu upadłościowym spółki (...), nie zostały uznane w kwocie 524.404,25 złotych, co podaje w wątpliwość wysokość kwoty objętej pozwem. Pozwani wskazali też, że odpowiedzialność pozwanych jako współników spółki jawnej na podstawie art. 31 § 1 k.s.h. ma charakter subsydiarny, co oznacza, że wierzyciel może skierować przeciwko nim egzekucję jedynie w przypadku, gdy egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna (k. 92-93, 108-109).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Na podstawie umowy z dnia 22 października 2009r. nr (...) powódka (...) S.A. we W. udzieliła (...) Spółce jawnej M. i R. B. z siedzibą w D. pożyczki w kwocie 446.215 złotych na zakup samochodu ciężarowego – wywrotki marki (...) z zabudową, rok produkcji 2008. Pożyczka miała być spłacana w 60 miesięcznych ratach, które obejmowały zwrot kapitału wraz z należnym powódcie oprocentowaniem, ustalonym w oparciu o zmienną stopę procentową, uzależnioną od wysokości stopy WIBOR dla depozytów jednomiesięcznych.

(dowód: umowa pożyczki, k. 26-28, ogólne warunki umowy pożyczki, k. 29-30)

Aneks do umowy ustalono, że w przypadku zmiany stopy procentowej WIBOR w trakcie trwania umowy powódka będzie uprawniona do proporcjonalnej zmiany wysokości rat.

(dowód: ogólne warunki umowy pożyczki, k. 29-30, aneks do umowy, k. 31)

Zgodnie z § 10 ust. 3 ogólnych warunków umowy spłata pożyczki miała odbywać się przelewem na rachunek bankowy powódki: oprocentowanie na podstawie faktury VAT, a kwota główna na podstawie noty. Spółka (...) upoważniła powódkę do wystawiania faktur i not bez swojego podpisu.

(dowód: ogólne warunki umowy pożyczki, k. 29-30)

Stosownie do § 11 ogólnych warunków umowy w przypadku niedotrzymania przez pożyczkobiorcę warunków umowy, a w szczególności jeśli pożyczkobiorca dopuści się opóźnienia w stosunku do którejkolwiek z rat, powódka była upoważniona do postawienia pożyczki w całości lub w części w stan natychmiastowej wymagalności w terminie określonym, w pisemnym wezwaniu skierowanym do pożyczkobiorcy.

(dowód: ogólne warunki umowy pożyczki, k. 29-30)

W celu zabezpieczenia spłaty pożyczki wynikającej z umowy nr (...) Spółka (...) wystawiła weksel in blanco.

(dowód: kserokopia weksla, k. 5 akt sprawy X GNc 684/12)

Celem zabezpieczenia wierzytelności wynikającej z umowy pożyczki pozwani M. C. i R. C. (1) ((...) spółki (...)) ustanowili hipotekę kaucyjną łączną do kwoty 240.000 złotych na nieruchomościach:

- stanowiącej działkę gruntu oznaczoną nr (...), położonej w B., dla której Sąd Rejonowy w (...) prowadzi księgę wieczystą KW nr (...),

- stanowiącej działkę gruntu oznaczoną nr (...) położonej w B., dla której Sąd Rejonowy w (...) prowadzi księgę wieczystą KW nr (...).

(dowód: odpisy ksiąg wieczystych, k. 16-19, 20-25, porozumienie, k. k. 32-33, akt notarialny rep. A nr (...), k. 34-39)

Spłata pożyczki była również zabezpieczona zastawem rejestrowym ustanowionym na samochodzie ciężarowym marki (...), na zakup którego udzielona została pożyczka.

Zgodnie z § 7 umowy zastawu rejestrowego z dnia 30 listopada 2009r. zaspokojenie roszczeń powódki z przedmiotu zastawu mogło nastąpić według wyboru powódki:

- według przepisów o postępowaniu egzekucyjnym,

- poprzez przejęcie przedmiotu zastawu na własność powódki,

- poprzez sprzedaż przedmiotu zastawu w drodze przetargu publicznego przeprowadzonego przez komornika lub notariusza.

Stosownie do § 9 umowy w przypadku, gdy zaspokojenie roszczeń powódki nastąpi przez przejęcie na własność przedmiotu zastawu, powódka złoży zastawcy oświadczenie o przejęciu na własność przedmiotu zastawu, zawierające:

a) określenie przedmiotu zastawu,

b) żądanie wydania przedmiotu zastawu.

Przejęcie na własność nastąpi z dniem złożenia przez powódkę oświadczenia, z zastrzeżeniem, że oświadczenie to zostanie złożone nie wcześniej niż następnego dnia po upływie terminu wykonania zobowiązania, które zostało zabezpieczone zastawem rejestrowym na przedmiocie zastawu.

(okoliczność bezsporna, vide: umowa zastawu rejestrowego, k. 134-135)

Z uwagi na brak płatności dwóch rat wynikających z umowy pożyczki nr (...) z terminem płatności na dzień 15 kwietnia i 15 maja 2012r., pismem z dnia 24 maja 2012r. powódka wezwała spółkę (...) do uregulowania zaległości w terminie 3 dni od daty otrzymania wezwania. Jednocześnie poinformowała o zamiarze sprzedaży przedmiotów zastawu rejestrowego w drodze przetargu publicznego przeprowadzonego przez komornika lub notariusza, tj. czynności prawnej określonej w § 7 ust. 3 umowy zastawu rejestrowego lub zamiarze przejęcia na własność przedmiotu zastawu, tj. czynności prawnej określonej w § 7 ust. 2 umowy zastawu rejestrowego. Powódka wskazała też, że po bezskutecznym upływie terminu na dokonanie spłaty zaległości będzie zmuszona do rozwiązania umowy pożyczki ze skutkiem natychmiastowym oraz postawienia całej kwoty pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności.

(dowód: pismo z dnia 24 maja 2012r., k. 52)

Pismem z dnia 17 lipca 2012r. powódka, powołując się na § 11 ogólnych warunków umowy, rozwiązała umowę pożyczki nr (...) i postawiła ją w stan natychmiastowej wymagalności z dniem 17 lipca 2012r., wzywając do spłaty całej pozostałej kwoty pożyczki wraz z zaległościami w wysokości 178.979,49 złotych, w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania. Jednocześnie poinformowała, że przejmuje na własność przedmiot zastawu rejestrowego ustanowionego na zabezpieczenie umowy, zaś ostateczne rozliczenie umowy nastąpi po sprzedaży przedmiotu zastawu, a przejęcie ruchomości nastąpi według ceny, za jaką nastąpi sprzedaż przedmiotu zastawu.

(dowód: pismo z dnia 17 lipca 2012r., k. 56)

Na dzień rozwiązania umowy spółka (...) zalegała z płatnością 4 rat pożyczki na łączną kwotę 22.352,66 złotych, w tym:

- na kwotę 5.582,85 złotych z terminem płatności do dnia 16 kwietnia 2012r.,

- na kwotę 5.582,85 złotych z terminem płatności do dnia 15 maja 2012r.,

- na kwotę 5.593,15 złotych z terminem płatności do 15 czerwca 2012r.,

- na kwotę 5.593,81 złotych z terminem płatności do 16 lipca 2012r.

(dowód: nota odsetkowa, k. 59-60)

Z dniem rozwiązania umowy stała się wymagalna pozostała niespłacona część pożyczki, tj. kwota 156.626,83 złotych, zaś kwota 3.722,92 złotych stanowiła odsetki z tytułu nieterminowych płatności rat pożyczki do kwietnia 2012r.

(dowód: faktury VAT, k. 61-85)

W dniu 28 sierpnia 2012r. powódka, powołując się na zawarcie umowy pożyczki nr (...) oraz wypełniony weksel in blanco, złożyła przeciwko Spółce (...) pozew o zapłatę kwoty 183.777,64 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od należności głównej od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

(dowód: pozew, k. 3-4 akt sprawy X GNc 684/12)

Nakazem zapłaty z dnia 30 sierpnia 2012r. wydanym przez Sąd Okręgowy we (...)w postępowaniu nakazowym w sprawie X GNc 684/12 nakazał (...) Spółce jawnejM.i R. C. (2)z siedzibą w D., aby zapłaciła powódce kwotę 183.777,64 złotych wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 28 sierpnia 2012r. do dnia zapłaty.

(dowód: nakaz zapłaty, k. 16 akt sprawy X GNc 684/12)

Spółka (...)złożyła zarzuty od powyższego nakazu zapłaty, ale uczyniła to po upływie ustawowego terminu, co skutkowało ich odrzuceniem na podstawie postanowienia Sądu Okręgowego we (...)z dnia 9 października 2012r. Zażalenie na wskazane wyżej postanowienie zostało odrzucone z powodu nieuzupełnienia braków formalnych.

(dowód: postanowienie z dnia 9 października 2012r., k. 27, postanowienie z dnia 22 stycznia 2013., k. 40-41 akt sprawy GNc 684/12)

Postanowieniem z dnia 16 listopada 2012r. Sąd Rejonowy w (...)ogłosił upadłość (...) Spółki jawnejM.i R. C. (2)z siedzibą w O..

(bezsporne)

Pismem z dnia 5 marca 2013r. powódka zgłosiła wobec upadłego wierzycelność w łącznej wysokości 524.404,30 złotych, na którą to kwotę składają się zaległości powstałe w związku z zawartymi umowami nr (...), w tym kwota 192.097,50 złotych wynikająca z umowy nr (...)i zasądzona nakazem zapłaty Sądu Okręgowego we (...)z dnia 30

sierpnia 2012r. We wniosku powódka oświadczyła, że kwota uzyskana ze sprzedaży przedmiotów zabezpieczenia prawdopodobnie zaspokoiliby jej wierzytelność.

(dowód: zgłoszenie wierzytelności, k. 98-101)

Sąd zważył, co następuje:

W świetle ustalonych okoliczności faktycznych sprawy powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszym postępowaniu powódka dochodziła od pozwanych jako dłużników rzeczowych, którzy na stanowiących ich własność nieruchomościach ustanowili hipotekę kaucyjną łączną zabezpieczającą spłatę pożyczki nr (...) zaciągniętej przez (...) Spółkę jawną M. i R. C. (2) z siedzibą w D., zwrotu sumy zaległych rat pożyczki, pozostałej niespłaconej części pożyczki postawione w stan natychmiastowej wymagalności oraz odsetek z tytułu nieterminowych płatności rat pożyczki.

Pozwani zakwestionowali wysokość poszczególnych rat pożyczki, wskazując, że nie został doręczony im harmonogram zmienionych rat. Nadto podnosili, że powódka, stawiając pożyczkę w stan natychmiastowej wymagalności, oświadczyła, że przejmuje na własność przedmiot zastawu rejestrowego ustanowionego na zabezpieczenie umowy pożyczki i tym samym doszło do zaspokojenia roszczenia powódki, a ich odpowiedzialność jako (...) Spółki (...) ma charakter subsydiarny.

Dokonując oceny odpowiedzialności pozwanych, trzeba przede wszystkim zauważyć, że powódka nie dochodziła zapłaty od pozwanych jako (...) Spółki (...) w oparciu o art. 31 § 1 k.s.h. W uzasadnieniu wyraźnie wskazała, że odpowiedzialność pozwanych wywodzi w związku ustanowieniem hipoteki kaucyjnej łącznej na zabezpieczenie wierzytelności mogących powstać z tytułu umowy pożyczki nr (...) zawartej między powódką a Spółką (...). Oznacza to, że pozwani odpowiadają wobec powódki jako dłużnicy rzeczowi, a podstawę prawną ich odpowiedzialności stanowi przepis art. 65 § 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o księgach wieczystych i hipotece.

Zgodnie z art. 73 ustawy o księgach wieczystych i hipotece właściciel nieruchomości niebędący dłużnikiem osobistym może, niezależnie od zarzutów, które mu przysługują osobiście przeciwko wierzycielowi hipotecznemu, podnosić zarzuty przysługujące dłużnikowi oraz te, których dłużnik zrzekł się po ustanowieniu hipoteki. Określony tym przepisem zakres ochrony dłużnika rzeczowego jest szeroki i wykracza poza zarzuty służące mu wobec wierzyciela osobiście (np. zarzut potrącenia). Dłużnik rzeczowy może bowiem podnosić w celu obrony swoich praw również zarzuty, które przysługują dłużnikowi osobistemu, i to nawet takie, których się dłużnik zrzekł po ustanowieniu hipoteki. Mogą to być różnego rodzaju zarzuty, zarówno o charakterze materialnoprawnym, jak i procesowym. Nie może się jedynie powoływać na zarzut przedawnienia wierzytelności zabezpieczonej hipoteką (art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece). W świetle przywołanego art. 73 ustawy o księgach wieczystych i hipotece pozwani mogli się zatem bronić zarzutem zaspokojenia wierzytelności przysługującej powódce w drodze przejęcia na własność przedmiotu zastawu rejestrowego zabezpieczającego spłatę pożyczki.

Nie można zgodzić się ze stroną pozwaną, że płatność poszczególnych rat pożyczki była oparta o harmonogramy spłat. Stosownie do zapisów ogólnych warunków umowy stanowiących integralną część umowy pożyczki nr (...) – w sytuacji zmiany stopy WIBOR dla depozytów jednomiesięcznych – powódka była uprawniona do zmiany oprocentowania pożyczki, a płatność oprocentowania miała następować na podstawie faktur VAT, które powódka mogła wystawiać bez podpisów odbiorców. Żaden zapis umowy pożyczki ani ogólnych warunków umowy nie przewidywał obowiązku doręczenia Spółce (...) jako pożyczkobiorcy oraz pozwanym jako dłużnikom rzeczowym harmonogramu spłaty pożyczki. Pozwani nie kwestionowali tego, że stosowne faktury VAT ze zmienioną stopą oprocentowania zostały wystawione i odpowiadają kwocie dochodzonej pozwem.

Z przedstawionych przez powódkę dokumentów wynika, że do chwili złożenia oświadczenia o rozwiązaniu umowy pożyczki Spółka (...) zalegała z płatnościami 4 rat z terminem płatności przypadającym na dzień 16 kwietnia, 15 maja, 15 czerwca i 16 lipca 2012r., a zadłużenie w tym zakresie nie zostało przez nią uregulowane. Na datę rozwiązania

umowy pożyczki zaległość Spółki (...) obejmowała również kwotę pozostałej niespłaconej i postawionej w stan natychmiastowej wymagalności pożyczki w wysokości 156.626,83 złotych oraz kwotę 3.722,92 złotych z tytułu odsetek za dokonywanie nieterminowych płatności rat pożyczki do kwietnia 2012r.

W tych okolicznościach należy uznać, że zadłużenie Spółki (...) na dzień rozwiązania umowy pożyczki wynosiło 182.702,41 złotych. Istnienie wierzytelności Spółki (...) wobec powódki z tytułu umowy pożyczki nr (...) zostało zresztą potwierdzone prawomocnym nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu w sprawie X GNc 684/12.

Niemniej jednak analiza niniejszej sprawy nie może abstrahować od tego, że pismem z dnia 17 lipca 2012r. powódka – oprócz rozwiązania umowy pożyczki nr (...) i postawienia jej w stan natychmiastowej wymagalności – dokonała także przejęcia na własność przedmiotu zastawu rejestrowego ustanowionego na zabezpieczenie spłaty pożyczki, powołując się na § 7 ust. 2 i § 9 umowy zastawu rejestrowego. W świetle dołączonych dokumentów, zwłaszcza wniosku o udzielenie pożyczki, uzasadnienia wniosku zgłaszającego wierzytelność w postępowaniu upadłościowym Spółki (...) oraz umowy zastawu rejestrowego z dnia 30 listopada 2009r., należy stwierdzić, że przedmiotem zastawu był samochód ciężarowy marki (...), na którego zakup udzielono pożyczki na podstawie umowy nr (...).

Należy przede wszystkim podkreślić, że pozaegzekucyjne sposoby zaspokojenia przewidziane w rozdziale VI w ustawie z dnia 6 grudnia 1996r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, wyjątkowe wobec reguły wyrażonej w art. 21, a wyrażone przez przepisy o charakterze bezwzględnie obowiązującym, stanowią zamkniętą listę, która nie może być uzupełniana ani modyfikowana umownie (zob. Z. Strus, M. Strus-Wołos, Komentarz do art. 22 ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów [w:] Komentarz do ustawy z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, LEX 2003).

Stosownie do art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy o zastawie rejestrowym przejęcie na własność przedmiotu zastawu rejestrowego następuje po upływie terminu wykonania zobowiązania, które zostało zabezpieczone tym zastawem, z dniem złożenia przez zastawnika oświadczenia na piśmie o przejęciu tego przedmiotu na własność – w przypadku określonym w ust. 1 pkt 2 i 3 (gdy przedmiotem zastawu rejestrowego są rzeczy występujące powszechnie w obrocie towarowym albo rzeczy, wierzytelności i prawa lub zbiory rzeczy lub praw stanowiące całość gospodarczą, a strony w umowie zastawniczej ściśle oznaczyły wartość przedmiotu zastawu albo określiły sposób ustalenia jego wartości dla zaspokojenia zastawnika). Zgodnie zaś z art. 23 ust. 2 ustawy jeżeli umowa zastawnicza przewiduje zaspokojenie zastawnika w drodze przejęcia na własność rzeczy obciążonych zastawem rejestrowym, występujących powszechnie w obrocie towarowym, wartość przejętych rzeczy ustala się na podstawie średniej ceny tych rzeczy z dnia przejęcia.

Z przywołanych zapisów ustawy wynika, że przejęcie na własność przedmiotów zastawu przez zastawnika następuje w drodze jednostronnego oświadczenia woli złożonego przez uprawnionego i z dniem złożenia takiego oświadczenia, a wartość przejętych rzeczy ustala się na podstawie średniej ceny tych rzeczy z dnia ich przejęcia. Skutek w postaci przejścia na własność zastawnika przedmiotu zastawu nie jest uzależniony od późniejszej sprzedaży przedmiotu zastawu. Przejęcie jest jednostronną czynnością prawną rozporządzającą, która dochodzi do skutku w następstwie złożenia stosownego oświadczenia woli przez zastawnika. Złożenie oświadczenia woli o przejęciu powoduje przejście własności przedmiotu zastawu rejestrowego z zastawcy na zastawnika, a dzień jego złożenia określany jest mianem daty przejęcia.

Zarówno z uregulowań wspomnianej ustawy, jak i zapisów umowy zastawu rejestrowego jednoznacznie wynika, że przejęcie na własność przedmiotu zastawu rejestrowego oraz sprzedaż przedmiotu zastawu rejestrowego w drodze przetargu przeprowadzonego przez komornika lub notariusza są dwoma oddzielnymi i niezależnymi od siebie sposobami zaspokojenia roszczenia zastawnika. Z uwagi na bezwzględny charakter przepisów nie są dopuszczalne modyfikacje pozaegzekucyjnych sposobów zaspokojenia roszczenia poprzez łączenie elementów każdego z nich w jedną całość i tworzenie tzw. hybrydy prawnej, tak jak to zostało uczynione w piśmie z dnia 17 lipca 2012r. Brzmienie przepisu art. 22 ust. 2 pkt 2 oraz art. 23 ust. 2 ustawy o zastawie rejestrowym jest niewątpliwe i wskazuje na moment, z którym dochodzi do przejścia na własność przedmiotu zastawu oraz na datę ustalenia wartości przejętych rzeczy – datą przejęcia jest chwila złożenia jednostronnego oświadczenia woli przez zastawnika, a wartość powinna być określana

na dzień przejęcia. Nie można więc ustalić innego, w tym przypadku późniejszego, momentu przejęcia na własność przedmiotu zastawu i wiązać rozliczeń stron ze sprzedażą tego przedmiotu w przyszłości.

Zdaniem Sądu, w przypadku umów zastawu rejestrowego przedmiotów występujących w powszechnym obrocie nie jest dopuszczalne powiązanie w drodze umowy stron średniej ceny z inną datą, np. wydania przedmiotu zastawnikowi, ze względu na sprzeczność z art. 23 ust. 2 ustawy o zastawie rejestrowym, w którym określono jako miarodajną datę przejęcia. Wszelkie postanowienia umowy, zmieniające moment przejęcia na własność przedmiotu zastawu oraz sposób ustalenia wartości przejętych rzeczy, jako sprzeczne z bezwzględnie obowiązującymi przepisami ustawy o zastawie rejestrowym są nieważne (art. 58 § 3 k.c.). Regulacja art. 23 ust. 2 ustawy o zastawie rejestrowym jest o tyle słuszna, że chroni dłużnika, który w sytuacji zwlekania ze sprzedażą przejętego przedmiotu zastawu nie mógłby ustalić zakresu swojego długu.

Z powyższych względów nie ma znaczenia podnoszona przez stronę powodową okoliczność, że nie doszło jeszcze do sprzedaży przedmiotu zastawu – samochodu ciężarowego marki (...). Z chwilą złożenia oświadczenia zawartego w piśmie 17 lipca 2012r. powódka przejęła na własność przedmiot zastawu rejestrowego i jeśli twierdzi, że jest naruszane jej prawo własności poprzez odmowę wydania tego przedmiotu, jest uprawniona do wytoczenia na podstawie art. 222 § 1 k.c. stosownego powództwa windykacyjnego.

Skutkiem przejęcia na własność przedmiotu zastawu w postaci samochodu ciężarowego jest zaspokojenie wierzytelności powódki z tytułu udzielonej w oparciu o umowę nr (...) pożyczki zabezpieczonej zastawem rejestrowym, do wartości przedmiotu zastawu ustalonej na podstawie średniej ceny z dnia przejęcia. Tym samym skoro powódka zdecydowała się na zaspokojenie swojego roszczenia wynikającego z umowy pożyczki poprzez przejęcie na własność przedmiotu zastawu, nie może teraz skutecznie zasłaniać się tym, że nie nastąpiła jeszcze jego sprzedaż.

W tym miejscu należy odnieść się do stanowiska zaprezentowanego przez pozwanego R. C. (1) na rozprawie w dniu 1 października 2013r., zgodnie z którym umowa została rozwiązana przez osobę nieupoważnioną do reprezentacji powódki. Stosownie do art. 503 § 1 zd. 2 i 3 k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym od dnia 3 maja 2012r. i mającym zastosowanie w niniejszej sprawie) w sprzeciwie pozwany powinien wskazać, czy zaskarża nakaz w całości, czy w części, przedstawić zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy, oraz okoliczności faktyczne i dowody. Sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w sprzeciwie bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności. Takiego zarzutu pozwani nie zgłosili w sprzeciwie od nakazu zapłaty i podniesienie go dopiero na rozprawie było już spóźnione.

W sytuacji złożenia oświadczenia o przejęciu na własność przedmiotu zastawu rejestrowego – zgodnie z ogólną regułą wyrażoną w art. 6 k.c. – to powódka powinna była wykazać, iż po zaspokojeniu roszczenia w trybie art. 22 ust. 1 pkt 2 i art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy wartość przejętego przedmiotu była niewystarczająca do pokrycia jej wierzytelności w całości lub części. Innymi słowy, powinna była udowodnić, że przysługuje jej wierzytelność z tytułu umowy pożyczki w takiej kwocie, w jakiej dochodziła w pozwie.

Poza sporem pozostaje, że powódka na okoliczność wartości przedmiotu zastawu rejestrowego na dzień jego przejęcia (17 lipca 2012r.) nie zgłosiła dowodu z opinii biegłego. Niemniej jednak w ocenie Sądu, ujawnione w sprawie okoliczności oraz dokumenty pozwoliły przyjąć, że wartość przedmiotu zastawu rejestrowego na moment jego przejęcia wystarczyła na pokrycie wierzytelności powódki objętej żądaniem pozwu.

Po pierwsze, w momencie zawierania umowy pożyczki wartość ofertowa samochodu ciężarowego marki (...) wskazywana przez strony umowy wynosiła 469.700 złotych brutto (385.000 złotych netto). Taką samą wartość wpisano do umowy zastawu rejestrowego z dnia 30 listopada 2009r. Po drugie, powódka, dokonując w toku postępowania upadłościowego w dniu 5 marca 2013r. (przeszło trzy lata po udzieleniu pożyczki, a miesiąc przed wszczęciem postępowania w niniejszej sprawie) zgłoszenia wierzytelności z tytułu umowy pożyczki nr (...), zaznaczyła, że kwota uzyskana ze sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia prawdopodobnie zaspokoiłaby jej wierzytelność.

Nie budzi wątpliwości, że od momentu zakupu samochodu ciężarowego marki (...) nastąpiło obniżenie jego wartości, jednakże mało prawdopodobnym wydaje się wniosek, że obniżka ta przekroczyła 50% pierwotnej wartości pojazdu, zwłaszcza, że w zgłoszeniu wierzytelności dokonany pismem z dnia 5 marca 2013r. powódka twierdziła, że prawdopodobnie nastąpiłoby zaspokojenie roszczenia ze sprzedaży przedmiotu zastawu. Nawet przy przyjęciu, że aktualna wartość samochodu ciężarowego może kształtować się na poziomie wskazanej połowy jego wartości ofertowej z daty zawarcia umowy, to wartość ta przekracza wierzytelność dochodzoną pozwem (234.850 złotych brutto, 192.500 złotych netto). Koresponduje to też z niezaprzeczoną stanowiskiem pozwanego R. C. (1), który na rozprawie w dniu 1 października 2013r. przyznał, że na dzień przejęcia na własność przedmiotu zastawu wartość pojazdu ciężarowego mogła odpowiadać wartości dochodzonej przez powódkę należności.

W ocenie Sądu, można uznać, że wartość przejętego pojazdu ciężarowego zaspokoiła całą wierzytelność powódki wynikającą z umowy pożyczki nr (...). Tym samym trudno przyjąć, że zostało udowodnione istnienie wierzytelności w wysokości dochodzonej pozwem. Jak wynika z przebiegu postępowania w niniejszej sprawie, kwota ta nie uwzględnia faktu przejęcia na własność przedmiotu zastawu rejestrowego, którego wartość pomniejszyła wartość wierzytelności zabezpieczonej tym zastawem.

Mając powyższe na uwadze, Sąd doszedł do przekonania, że powódka nie wykazała, iż przysługuje jej względem pozwanych jako dłużników rzeczowych wierzytelność z tytułu umowy pożyczki nr (...). Przejęcie na własność przedmiotu zastawu jest sposobem zaspokojenia wierzytelności zastawnika, a wygaśnięcie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką powoduje jej wygaśnięcie jako ograniczonego prawa rzeczowego.

Powyższe okoliczności skutkowały oddaleniem powództwa o zapłatę w całości, o czym orzeczono jak w sentencji wyroku.